

Emakumeak Azkena Rocken

BERDINTASUNA ANPLIFIKATU NAHI, GIZONEN JUSTIFIKAZIOEKin TOPO

Musikaz eta matxismoaz aritzean beste estilo batzuek jasotzen dituzte kritika txarrenak, baina hain “gurea” dugun rockaren mundura ere iritsi da eztabaida, aurtengo Azkena Rock jaialdiaren kartelean ia emakumerik ez dagoela-eta. Zeresana eman du gaiak baina, zoritxarrez, jarrera guztiak ez dira positiboak izan.

Gorka Bereziartua Mitxelena
@boligorria

“Mesedez, andre eta gizon, zabal deza-gun!”, dio mezu batek Facebooken. “Hau AR Festibala da! Barkatu, Azkena Rock Festibala. Bi egun, hiru agertoki, 24 talde baino gehiago, eta emakume bat bera ere ez taula ganean. Last Tourrek, antolatzaileak, 200.000 euro baino gehiago jasoko ditu, diru publikotik, gure dirutik. Gasteizko Udalak ez die ezer exijitzen, ezta berdintasun gutxieneko bat ere. Lotsagarria da!”. Txinpartak aurkituko du bolborarik inguruan, otsailaren 7tik aurrera ziztuan zabalduko da Dorleta Rata Jones erabiltzaileak sare sozialetan egin-dako salaketa.

Eta gaia Gasteizko Udaleko Kultura batzordera iritsiko da otsailaren 14an, Ane Aristi EH Bilduko zinegotziak eraman-da. Estibaliz Canto Kultura zinegotziak (PSE-EE) esango du ikusi duela auziare-kin kezka daukan jenderik, baina “baita deskalifikazioak ere”, zeinak erakusten duen, bere ustez, Azkena Rock jaialdiari buruzko salaketa “ondo egina dagoela”. Festibaleko kartela itxita egon arren ga-raiz daude neurriak hartzeko, aprobe-txa-

tu egingo dute Udalak oraindik ez duela sinatu 2017ko edizioari dagokion patro-zinio-kontratua eta, akordio horrek jar-tzen dizkiela baldintzak antolatzaileei: klausulak sartuko dituzte emakumei leku duinagoa emateko, hori izango da festibalak 270.000 euro jasotzeko irizpi-deetako bat.

Klausula horiek ez dute aurreikusten emakume-kuotarik. Ane Aristik azaldu du ez dutela eskatzen festibaleko kartel-buruak emakumeak izatea ere; bai or-dea haien lana zerbitzari izatera ez mu-gatzea. “Adibidez, hiru eszenatoki ditu jaialdiak eta bakoitzak hildako musikari baten izena dauka: denak dira gizonak”, azaldu du EH Bilduko kideak, gogora ekarriz eszenatokietan jokatzeko dela na-gusiki nor den ikusgarri eta nor ez mota honetako ebentoetan.

Antolatzaile desafinatua

Horraino dena zuzen. Are gehiago, Kul-tura batzordean Cantok esplikaturakoa-ren arabera, otsailaren 14 horretarako Udalak hitz egin du baldintza horiei bu-

ruz jaialdia antolatzen duen Last Tour enpresarekin eta honek “erabat uler-tu du” Udalaren postura. “Festibalaren partetik ez da problemarik jarri, guztiz kontrakoa”. Balada ezti eta erromanti-koa biharamuneko *El Correo* egunkarian hasi da desafinatzen: Azkena Rock fes-tibaleko zuzendari Alfonso Santiagoren adierazpenak jaso dituzte eta, zera esan du Udalak jarri nahi dituen klausulen harira: “Inork ezin du bermatu beteko direnik”.

Azkeneko momentura arte Heart tal-dea, Joan Jett, Neko Case, Tori Amos eta Patti Smith ekartzen saiatu direla esan ondoren, Santiagok erabateko “sentsi-bilitatea, interesa eta jarrera positiboa” izango dutela adierazi du, baina baita kontuan hartzeko rockaren industria-ren %95 gizonen osatzen dutela: “Hau pop musikako jaialdia balitz, askoz erra-zagoa litzateke. Baina, zer egin deza-kegu guk? Negoziazio askotan ibiltzen gara, gero egiten ez diren kontzertuak lortzeko, nahiz eta ados gauden ema-kumeek alor horretan paper garrantzi-

Rob Zombie 2011ko Azkena Rock jaialdian. Festibalari berdintasunean aurrera egiteko klausulak jarri dizkio aurten Gasteizko Udalak.

ALBERTO CABELLO / CC-BY

tsuagoa izatearekin". Blondie eta Juliette Lewis festibaletik pasa izana jarri du jaialdiaren politikaren adibide gisa, edo iazko edizioan izan ziren Imelda May eta Lucinda Williamsen kontzertuak.

Esplikazio horiekin bukatuta, kexak: "Mundu guztiak asunto hau hutsaldu eta epaitzen du jatorria ezagutu gabe". Deitoratu du eztabaida publiko egin aurretik salaketa egin dutenek beraiekin ez kontsultatu izana. Eta azken nota gisa gaineratu du "debate honen fundamentu faltarekin harrituta" dagoela.

Sexua, mansplaininga eta rock'n'rolla

Ez da antolatzailearen jarrera bakarrik, edonor jabetuko da prentsan eta sare sozialetan gaiaz iritzia eman dutenei irakurrita. Modu nabarmenean parekide-tasunaren kontra agertzen diren iruzkinak alde batera utzita ere, asko dira emakumeek agerikoago behar luketela uste dutenei *bainak* atera dizkietenen komentarioak. "Eztabaida honek ez du zerikusirik musikarekin" esaldia izan da, segur aski, azken asteetan Azkena Roc-

ken kartela defendatzeko gehien erabili den argudioa. Baina ez bakarria: "Festibalak kontratatuko duen hurrengo emakumea *entxufatuta* dagoela susmatuko dute", esan du, adibidez, Oscar Cubillo musika-kritikariak. Gasteizko Helldorado aretoko arduradunak berriz, zera esan du kontzertuak antolatzean erabiltzen duen irizpidez: "Ez diot begiratzen emakumeak ala gizonak diren, euskaldunak ala norvegiarrak: kalitatea bilatzen dut" –ondoren, hori bai, onartu du diru publikoa jasotzen duen festibal baten kasua desberdina izan daitekeela–.

Denak gizonak dira. *Mansplaining* kasuen aurrean al gaude, doktore? Joka-bide matxista hori honela definitu zuen Lily Rothmanek *The Atlantic* aldizkarian: "Zerbait esplikatzea, kontuan izan gabe entzuten duenak gehiago dakiela gaiari buruz azalpena ematen duen pertsonak baino. Gizonak emakumeekin erabili ohi duten portaera da". Kontzeptuan sakontzeko asmoz idatzi zuen Rebecca Solnit-ek *Men Explain Things To Me* liburua, nabarmenduz, besteak beste,

zein zabalduta dagoen emakumeen iritziei sinesgarritasun gutxiago ematea gizonen iritzien aldean.

Hemen aipatu ditugun arrazoitzeko moduak erreperasatuta –eta gisa bereko beste hainbat–, *mansplaining* testak positibo ematen du Azkena Rocken inguruko polemika mediatikoan: musikaz "bakarrik" hitz egin nahi dute gizon batzuek, sinetsita instrumentuak jotzen dituztela izaki abstraktuek, eta ez generoa, klase soziala eta abar dauzkaten pertsonak; kritikariak ez die entxufismoaren marmurik erantsiko gizonezko musikariei, emakumezkoei bakarrik; eta "kalitatea" irizpide nagusi duen programatzaileak uste du hori neurtu daitekeela, ez dela sozialki eraikitako zerbait, zeinaren ondorioz, gizon askoz gehiago ikusiko dituzun eszenatoki gainean. Analisi pixka baten aurrean amiltzen diren argudio horiekin garrantzia kendu nahi izan zaio emakumeek egindako salaketa bati. Eta aukera paregabea galdu da, alor honetan hobetzeko asko dagoela onartuz, jarrera eraikitzaileagoak hartzeko. ■